

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך קדם יסודי

מיילת היום

ספריית ציון

"רחוב סומסום"™, הדמויות הנלוות, זכויות היוצרים, סימני המסחר וזכויות העיצוב הינם בבעלות ובהרשאת Sesame Workshop
© 2013 כל הזכויות שמורות ל-Sesame Workshop

ספריית עיון

רשימת ספרים לעידוד שיח פותח ותומך חקר

רציונל

ספריית עיון בגן היא חלק חשוב לעידוד פעילות חקר עצמאית של הילדים בגן. יש בה ספרים, כלים ואמצעי תיעוד. סביבת פעילות זו היא למעשה "פינת המדע" המומלצת לגן ילדים.

רצוי לשלב:

- כלי חקר נגישים לילדים כגון מגדלות, משקפות, צלחות פטרי, מלקטים, טפטפות. הילדים בוחרים את כלי החקר המתאימים להם לפי האירועים המתרחשים בתוך הגן ומחוצה לו.
- כלי רישום ותיעוד כגון מצלמות, ניירות שונים, עטים שחורים דקים ועפרונות צבעוניים לאיור מדעי, מכשירי הקלטה ותוצרי חקר של ילדי הגן. הילדים מתעדים ומייצגים את מה שהם חוקרים, ומאפשרים לילדים אחרים ולמבוגרים הצצה אל נקודת מבטם על העולם.
- ספרי עיון מאוירים או מצולמים כגון אטלס מדינות, אטלס החלל, מילון מאויר, ספרים על חיי מדענים, סיפורי תגליות, ספרי שאלות וחידות, ספרי ניסויים כגון: כיצד פועל המדע? כיצד פועלים הדברים וכיצד פועל הטבע? אנציקלופדיות של בעלי חיים הן חלק מספריית העיון בגן. ילדים מוזמנים לדפדף, להתבונן בתמונות, לגלות פרטים ולשוחח זה עם זה תוך שיתוף ידיעותיהם.
- מגדירים - מגדירים בפורמטים שונים: מדריכי כיס לקחת בטיולים וספרי מגדירים לפי נושאים מאפשרים לילדים ולגננת לזהות את שמם ואת מאפייני החיים של יצורים חיים בסביבה הקרובה של הגן בצורה קלה ויעילה. רצוי שבגן הילדים יהיו מגדירים של חרקים, פרפרים, ציפורים ופרחי בר נגישים לילדים בכל עת.

דוגמאות לספרי ילדים בהקשר למילת היום – חוקרים בגן

למה? מאת לילה פראפ

למה הזכרות מפוספסות? למה לגמל יש דבשת? למה בוכה התנין? הספר "למה?" מתאר 14 חיות שכל ילד מכיר, ועונה על כמה שאלות שאולי הוא שאל את עצמו. הילד מגלה כי מותר לו להמציא תשובות משלו, כי כל תשובה היא לגיטימית, וכמובן - הספר מביא את התשובות המדעיות, שילמדו את הילדים ולא פעם גם את הוריהם. הספר "למה?" מעודד את הילדים לשאול, לתת תשובות משלהם ולהמציא שמות לחיות חדשות. מתאים למילים: מדען/מדענית, ניסוי, השערה, מסקנה, תופעה.

אסטרונואוטים, מאת רבקה ברנד

בספר אסטרונואוטים נפתח לפני הילדים עולם קסום ומרתק של חיים בחלל. איך מגיעים אל החלל? מה עושים שם? איך חיים בתוך מעבורת חלל? מה היא תחנת החלל הבין-לאומית? ואיך חוזרים הביתה? הספר מספר, במילים ובציורים, על המסע של האדם לחלל ונותן תשובות לשאלות אלה ולרבות נוספות. הוא מזמין את הילדים לחוות את הקסם ולהמשיך לשאול. מתאים למילים: מדען/מדענית, ניסוי, יומן, תופעה, המצאה.

גלילאו, סדרת ממצאים ומגלים, מאת תמר כוכב

מסופר על המדען גלילאו גליליי, על אהבתו לשאול שאלות ולעשות ניסויים. לדוגמה: גלילאו זרק שני כדורים שונים מראש מגדל פיזה כדי להוכיח ששניהם נופלים באותה מהירות ומגיעים יחד לאדמה. כמו כן מסופר על הרכבת עדשות בצורות ובגדלים שונים על צינור עד לשכלול הטלסקופ. בסיום הספר יש המלצות על אתרים בארץ ובעולם, הקשורים בחייו של כל מדען ובהמצאותיו. חשוב לקרוא את הספר בהמשכים ולנהל שיחה בעקבות הקריאה. שפת הטקסט ברמה גבוהה. מתאים למילים: תופעה, מדען/מדענית, ניסוי, השוואה, תופעה, להתבונן.

מה עושים העצים? מאת ע' הלל

שירו הידוע של ע' הלל שמציג שאלות שמעניינות ילדים: מה עושים העצים? ומה הבתים עושים? והעננים? והקוצים? ומה הציפורים? מתאים למילים: מדען/מדענית, תצפית, השוואה, השערה.

יצאנו לטייל - ספר הטיולים הגדול לילדים, עורכת: רינת פרימו

אוסף של טיולים בארץ לצד סיפורים לגיל הרך. הספר מזמין את הקוראים לצאת לטבע, להכיר מקומות קרובים ורחוקים ולהקשיב לסיפורו של כל מקום ומקום. מתאים למילים: להתבונן, תצפית, תופעה, מסקנה.

שבועה עכברים עיוורים, מאת אד יאנג

כאשר העכברים יוצאים אחד-אחד לגלות מהו היצור החדש באגם, כל אחד חוזר עם תפיסה אחרת. רק כשמרכיבים יחד את כל התפיסות, מתגלה היצור בשלמותו. ספר ייחודי על מציאות ודמיון, על תפיסות שונות ועל היחס בין השלם לחלקיו. מתאים למילים: תצפית, השוואה, השערה, מסקנה.

ברווז! ארנב! מאת איימי קראוס רוזנטל וטום ליכטנהלד

מה רואים בתמונה? האם זה ארנב או ברווז? תלוי איך מסתכלים. ספר משעשע שמדגים נקודות מבט שונות והפרשנות שאנשים נותנים לאותה מציאות. מתאים למילים: תצפית, השערה, מסקנה.

מה צריך בשביל... מאת ג'יאני רודארי

בשביל לבנות שולחן צריך... פרח! ספר ייחודי שמזמין את הקוראים להאט את הקצב, להתבונן בפרטים, להתפעל מיפי הבריאה ולהרהר בקשרים המופלאים בין הטבע לתהליך היצירה. מתאים למילים: המצאה, להתבונן, השוואה, השערה, מסקנה.

ילדה לבדה, מאת אורה אייל

שולמית ביקשה מכל אחד מבני הבית לספר לה סיפור. כשאף אחד לא נענה, מתרחש לו פלא – "ממש מעצמו מסתפר לו סיפור!" ספרה של אורה אייל מזמין את הקוראים להמציא גם הם סיפורים, ולחשוב יחד על מקומם וחשיבותם במשפחה ובחיים. מתאים למילים: המצאה, השערה, מסקנה.

משהו צהוב ושחור, מאת נעמי נקאו

בזמן ההמתנה לביקור אצל רופא השיניים, טלי רואה משהו צהוב ושחור מבצבץ מתוך סל קניות של אחת הממתינות. בדמיונה של טלי מתגלה ה"משהו" כאריה, ואתו היא יוצאת להרפתקה מרהיבה. בעקבות קריאת הסיפור, ההורים מוזמנים לשוחח בפתיחות עם ילדיהם על פחדים ועל חששות מהלא נודע.

מתאים למילים: השערה, מסקנה, להתבונן, תופעה.

שפת הסימנים של נועה, מאת נירה הראל.

כמו ילדים רבים, גם נועה מתקשה לזכור את שמות ימות השבוע והיא מתבלבלת בכל פעם מחדש. הפתרון שמוצאת נועה לבעיה פשוט מאוד, בתנאי שאימא תסכים לשתף פעולה. מתאים למילים: המצאה, יומן, מסקנה, תופעה.

איך לרפא כנף שבורה? מאת בוב גרהם

בזמן שהאנשים סביבו ממהרים ממקום למקום, מבחין ילד קטן בציפור פצועה עם כנף שבורה. סיפור נוגע ללב ומלא תקווה, העוסק בצער בעלי חיים, אמפתיה וחמלה דרך העיניים והמעשים של ילד.

מתאים למילים: להתבונן, מסקנה, תופעה.

יהלום בשלג, מאת ג'ונתן אמת

חולד מוצא קרח וחושב שהקרח הוא "יהלום קסמים". חולד רוצה לקחתו הביתה אבל היהלום נעלם לו ממש מתחת לאף! לאן נעלם "היהלום"? מתאים למילים: ניסוי, תופעה, מסקנה, מדען/מדענית.

לילה חשוך אחד מאת אורה אייל

חנה-בננה פושטת בגדיה ומניחה אותם על הכיסא בחדרה. היא הולכת לישון ולא מצליחה להירדם כי נדמה לה שיש פיל מפחיד בחדר. היא מדליקה את האור ורואה שאלו בעצם בגדיה ומניחה אותם הפעם על השידה. שוב חנה-בננה מסירה משקפיה, מכבה את האור, כמעט נרדמת ו... שוב פוחדת מהדמות המפחידה שהפעם נראית לה כמו מפלצת. שוב חנה-בננה מגלה שאלו בגדיה ומעבירה אותם, הפעם הם נראים לה כפרצוף (מפחיד, כמובן...).

מתאים למילים: להתבונן, השוואה, השערה, מסקנה.

העציץ הריק, מאת דמי

יום אחד מכריז קיסר סין על מבחן מיוחד במינו. הוא מחלק זרעים לכל ילד וילדה ברחבי הממלכה, ומבטיח שמי שיצליח להנביט את הזרעים ולגדל את הפרחים היפים ביותר, ייבחר להיות יורשו. למרות מאמציו, פינג אינו מצליח משום מה להנביט את הזרע שקיבל...

מתאים למילים: ניסוי, השוואה, תופעה, מסקנה.

זום מאת אישטוואן באניאי

הדברים שאנחנו רואים מקרוב הם רק חלק מהתמונה... הספר זום הוא ספר תמונות המספר סיפור שלם. איך זה עובד? פשוט מאוד. זום אין – מה אתם רואים? חווה ובה שני ילדים. זום אאוט – מה אתם רואים? ילדה משחקת בחוות צעצוע, שבה משחקים שני ילדים... מתאים למילים: להתבונן, תצפית, יומן, השערה, המצאה.

מה עושים עם רעיון? מאת קובי ימאדה; תרגם יהודה אטלס

זה מתחיל מרעיון קטן, כזה שמגרד קצת ונתקע במחשבה, והופך לאט-לאט לישות עצמאית, נפרדת ומרהיבה שמשנה את העולם. אלברט איינשטיין אמר: "ואם רעיון הוא מלכתחילה לא אבסורדי, אין לו כל סיכוי". מתאים למילים: המצאה, יומן, השערה, תופעה.

בטח יש ילד, מאת אלעד וינגרד

"בטח יש ילד בסין שדומה לי ממש מכל הבחינות, הוא נראה בדיוק כמוני רק עם עיניים מלוכסנות, יש לו הורים כמו שלי וסבא וסבתא כפול שניים, אחות קטנטנה בכיינית ודוד עם הראש בשמים. בטח יש ילד בסין שאוהב בדיוק אותם הדברים, לקלוע לסל עד שחושך, לשכב על הגב ולספור כוכבים" (מתוך הספר). מתאים למילים: השוואה, השערה, תופעה.

